

T.C.
NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönerge, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde yürütülen bilimsel araştırma, çalışma, yayın ve etkinliklerde uyulması gereken bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Yönerge;

a) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi mensuplarının yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca akademik unvanların elde edilmesi aşamasında ve sonrasında yapılan her tür bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,

b) Lisansüstü eğitim sırasında yapılan tez ve bilimsel yayınlar ile yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,

c) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi mensuplarınca yurtiçinde ve yurtdışında her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organlarında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan her tür yayımla ilgili yayın etiği sorunlarını,

ç) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi mensuplarınca biyomedikal araştırmalarda kullanılacak deneklerde ve ekoloji ile ilgili çalışmalarda yapılan etik ihlallerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge; Yükseköğretim Kurulu Genel Kurul'unun 10/11/2016 tarihli toplantısında alınan 2016.23.497 sayılı kararı ile yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nin 6 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönerge'de geçen;

a) Başkan: Kurul Başkanını,

b) Genel Sekreterlik: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Genel Sekreterliğini,

c) Kurul: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunu,

ç) Rektör: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörünü,

d) Senato: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Senatosunu,

e) Üniversite: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'ni,

f) Yayın Etiği: Bu Yönerge'nin 2 nci madde (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen faaliyetlerin ulusal ve uluslararası kabul gören bilimsel bilgi üretimi, özen, dürüstlük, açıklık, nesnellik, tarafsızlık, güvenilirlik, hakkaniyet ve saygı ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmesi, raporlanması, sunulması ve yayımlanmasını,

g) Yayın Etiği İhlali: Bu Yönerge'nin 5 inci maddesinde belirtilen, kasıt ya da ağır ihmal sonucu gerçekleşmiş ve yayın etiğine aykırılığı, inandırıcı ve yeterli belgelerle ispatlanmış eylemleri,

ğ) Yayın Etiğinde Özensizlik: Bu Yönerge'nin 5 inci maddesinde belirtilen eylemlerin özensizlik, ihmal, dikkatsizlik ya da deneyimsizlik sonucu gerçekleştirilmiş olması durumlarını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler

MADDE 5- (1) Yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

a) İntihal: Başkalarının özgün fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermek.

b) Sahtecilik: Bilimsel araştırmalarda gerçekte var olmayan veya tahrif edilmiş verileri kullanmak.

c) arpıtma: Araştırma kayıtları veya elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan cihaz veya materyalleri kullanılmış gibi göstermek, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek.

) Tekrar yayım: Mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunma.

d) Dilimleme: Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak.

e) Haksız yazarlık: Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek veya olan kişileri dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek.

(2) Diğer etik ihlal türleri şunlardır:

a) Destek alınarak yürütülen araştırmalar sonucu yapılan yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların katkılarını belirtmemek.

b) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tez veya çalışmaları, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanmak.

c) İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarda hasta haklarına sayđı göstermemek.

) İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak.

d) İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak.

e) Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, meknları, imknları ve cihazları amaç dışı kullanmak.

f) Dayanaksız, yersiz ve kasıtlı olarak etik ihlal isnadında bulunmak.

g) Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak.

h) Araştırma ve deneylerde, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermek.

ı) Araştırma ve deneylerde, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak.

i) Araştırma ve deneylerde mevzuatın veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak.

j) Yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlüğüne uymamak.

k) Bilimsel çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgileri, izin verildiği lde ve şekilde kullanmamak, bu bilgilerin gizliliğine riayet etmemek ve korunmasını sağlamamak.

l) Akademik atama ve yükseltmelerde bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanılıtcı beyanda bulunmak.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Olarak Değerlendirilemeyecek Haller

MADDE 6- (1) Bir başkasının özgün üslup ve ifadesinin aynen kullanmamak şartıyla, anonim bilgilerin, bilim alanlarının temel bilgilerinin, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermelerin çalışmalarda kullanılması etik ihlal olarak değerlendirilemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun Oluşumu, Görevleri, alışma Usul ve Esasları

Kurulun oluşumu

MADDE 7- (1) Kurul, Rektör tarafından niversite birimlerinde görevli ğretim yeleri arasından görevlendirilen yedi profesör üyeden oluşur. Üyelerin görev süresi iki yıldır.

(2) Gerekli görülmesi halinde çalışmaların verimliliğini sağlamak amacıyla farklı bilim alanları için farklı bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu oluşturulabilir.

(3) Disiplin cezası almış ya da hakkında kesinleşmiş adli ya da idari etik ihlal kararı verilenlerin üyeliği, bu konudaki kararın kesinleşmesi ile sona erer.

(4) Süresi biten üye yeniden görevlendirilebilir. İzinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan veya en az altı ay süreyle izinli olan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer. Üyeliği düşen ya da kendi isteğiyle üyelikten çekilen üyenin yerine kalan süreyi tamamlamak üzere, aynı usulle, yeni üye görevlendirilir.

(5) Başkan Rektör tarafından seçilir. Kurul Başkanı kurul üyeleri arasından bir kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın görevinin sona ermesiyle birlikte başkan yardımcılığı görevi de sona erer.

(6) Kurul Sekreterliği, Genel Sekreterlik tarafından yürütülür.

Kurulun görevleri

MADDE 8- (1) Kurulun görevleri şunlardır;

a) Etik ihlal iddialarını incelemek; inceleme kapsamında Rektörlük aracılığıyla gerektiğinde bilirkişi veya uzman görüşü almak, ilgili kişi ve kurumlarla yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve inceleme kapsamında gerekli diğer işlemleri yapmak.

b) İnceleme sonucunda alınan kararları rektöre sunmak.

c) Araştırma ve yayın etiği konularında muhtemel etik dışı eylemleri ortadan kaldırmak için, ilgili birim ya da kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak eğitici faaliyetler düzenlenmesini sağlamak üzere Rektöre önerilerde bulunmak.

Kurulun toplantı usul ve esasları

MADDE 9- Kurulun toplantı usul ve esasları şunlardır:

(1) Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve karar alır. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı, kurul toplantılarına başkanlık eder.

(2) Kurul, gerektiğinde alanında uzman bilirkişilerden görüş alabilir.

(3) Aşağıdaki kişiler bu düzenleme kapsamında yapılan incelemelerde bilirkişi ve uzman olarak görevlendirilemez:

a) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,

b) İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,

c) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,

ç) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.

(4) İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Ayrıca etik ihlal iddiasının hukuki anlam ve kapsamına ilişkin olarak bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(5) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç bir ay içerisinde konuya ilişkin raporunu kendisine gönderilen örneğe uygun olarak hazırlayıp gönderirler. Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok bir ay uzatılabilir.

(6) Kurul üyeleri, kendileriyle, kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ve etik ihlalde bulunduğunu iddia ettikleri kişilerle ilgili etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

Kurulun başvuru ve çalışma esasları

MADDE 10- (1) Kurul, çalışmalarını aşağıdaki konuları dikkate alarak yürütür:

a) İncelenmesi istenilen başvurular, Rektör tarafından Kurula iletilir.

b) Kurul, her başvuru için ayrı bir dosya açar. Her bir dosya için Kurul üyelerinden birisi Raportör olarak tayin edilir. Raportör değerlendirmesini yazılı ve sözlü olarak Kurulun belirleyeceği süre içerisinde sunar.

c) Üniversiteye gönderilen ve etik ihlal iddiası içeren şikâyet ve ihbar dilekçelerinde, kişilerin doçentlik başvuru sürecinin devam ettiğinin de belirtilmesi halinde hakkında etik ihlal iddiası bulunan kişinin devam eden bir doçentlik başvurusunun bulunup bulunmadığı hususu üniversite tarafından derhal Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından sorulur. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca devam eden doçentlik başvurusunun bulunduğu bildirilmesi halinde iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilir.

d) Etik ihlali iddiası sebebiyle hakkında inceleme başlatılan kişilerden iddialara ilişkin olarak gerekli bilgi ve belgelerle birlikte yazılı savunmaları istenir. İlgili kişiler, savunma talep yazısının kendilerine ulaştığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde savunmalarını vermedikleri takdirde, bu durumun savunma istem yazısında belirtilmesi koşuluyla kurul, diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verebilir. Hakkında inceleme başlatılanlar, yazılı savunmalarını sunmak üzere iddiaları içeren evrakların bir örneğinin kendilerine verilmesini talep etmeleri halinde, incelemeyi yürüten ilgili kurulca savunma istenmesi yönünde bir karar alınmaksızın da doğrudan yazılı savunmalarını sunabilirler. Ancak bu halde bu kişilerden yeniden yazılı savunma istenmeden de incelemeye devam edilebilmesi için, iddiaları içeren evrakların teslimine ilişkin tutanakta, teslim tarihinden itibaren on beş gün içerisinde savunmasını vermedikleri takdirde diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verileceğinin açıkça belirtilmesi şarttır. Gerekli görülen hallerde savunma sözlü olarak da alınabilir.

f) Alınacak kararlar, ilgili bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunda tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kurul üyelerince imzalanır. Karara muhalif kalan üye karşı oy gerekçesini yazmak zorundadır.

g) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarınca alınan nihai kararlar inceleme raporu niteliğinde olup, bu kararlar onaylanmak ya da başka bir karar alınmak üzere rektöre sunulur.

ğ) Kurul üyeleri, uzman ve bilirkişiler yaptıkları incelemeyle ilgili edindikleri bilgi ve belgeleri açıklayamazlar.

h) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının inceleme sürecinde diğer kurum ve kuruluşlarla her türlü yazışmalar rektörlük aracılığıyla yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

İnceleme sonucunda yapılacak işlemler

MADDE 11- (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemlerde bulunduğu tespit edilen kişiler hakkında ilgili mevzuat uyarınca gerekli disiplin işlemleri ile diğer idari, hukuki ve cezai işlemler üniversite tarafından yapılır.

(2) Etiğe aykırı eyleme konu olan eserle daha önce akademik unvan elde edilmiş ise kişi hakkında yapılan işlemler sonucunda alınan etik ihlal kararı sebebiyle bu unvanın geri alınıp alınmayacağı üniversite tarafından değerlendirilir.

(3) Etiğe aykırı eylemlerin gerçekleşmesi halinde asıl müellif, zarar gören veya hakları olumsuz etkilenen kişi ve kuruluşların rıza göstermesi ilgililerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(4) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı bir eylemin tespit edilmesi halinde üniversite tarafından ilgili yayının ortak yazarlarının görev yaptıkları kamu kurumuna da bilgi verilir.

(5) Etik ihlal kararları en geç bir ay içerisinde Üniversiteye bildirilir.

Gizlilik

MADDE 12- (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının kararları, genel düzenlemeler dışında gizlidir, etik kurulların tespitleri hakkında bu Yönergede belirtilen kişi ve kuruluşlar ile başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.

Yeniden inceleme

MADDE 13- (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarında daha önce incelenen ve esası hakkında bir karar verilen eserlere ilişkin aynı iddialarla yapılan başvurularda yeniden bir inceleme yapılamaz. Bu halde eserlerin ve eserlere ilişkin iddiaların tamamen aynı olduğunun ilgili bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarınca tespit edilmesi şarttır.

Etik ihlallerine ilişkin kayıtlar

MADDE 14- (1) Bu düzenleme kapsamında yapılan inceleme sonucunda alınacak kararlar üniversite tarafından gizlilik ilkesine riayet edilmek suretiyle uygun bir şekilde dosyalanıp saklanır.

(2) Doçentlik sınavına başvuruda bulunan adaylar dışında kalan kişiler hakkındaki bilimsel araştırma ve yayın etiğine ilişkin şikayet ve ihbar başvuruları, iddiada bulunulan kişinin eylemi gerçekleştirdiği sırada bağlı bulunduğu üniversite tarafından değerlendirilerek karara bağlanır.

BEŐİNCİ BÖLÜM
Yürürlük ve Yürütme

Yürürlük

MADDE 15- (1) Bu Yönerge, Üniversite Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16- (1) Bu Yönerge hükümleri, Rektör tarafından yürütülür.